

მთავრის ბალი

ოზურგეთში "მთავრის ბალის,,
გაშენება შოტლანდიული აგრონომის
იაკობ მარის სახელთან არის დაკა-
ვშირებული, რომელიც საქართველოში
ჩამოვიდა 1822 წელს, როგორც ატვიდის
სავაჭრო ფირმის წარმომადგენელი (ამ
ფირმას რუსთის ხელისუფლებისაგან
თბილისას და ფულევში უბაჟოდ
ვაჭრობის უფლება პქნდა მინიჭებული)
საქართველოში იაკობ მარის ვაჭრობაში
არ გაუმართლა. მან ვაჭრობას თავი მი-
ანება და ოჯახით გურიაში დარჩენა
გადაწყვიტა. გურიის მთავარი მამა V,
რომელიც თავის სამშელობელოში ყოველ
სიახლეს, ახალ საპირო და სასარგებლო
წმოწყვებას ხელს უწოდდა, გადაწყვიტა
ევროპული ტიპის მეურნეობას შექმნა.
იაკობ მარის, კი როგორც აგრონომის
ძალიან მოსწონებას გურიის ბუნებრივი
პირობები. იგი დარწმუნებული იყო, რომ
ამ მსარეში ევროპულად მოწყობილ მეურ-
ნეობას კარგი შემთხვევაში მოცემა
შეეძლო. მარმა გურიელს სთხოვა გუ-
რაში დასახლების წეს მიეცა და საც-
დელ-სანამუშო მეურნეობის შექმნაში და-
ხმარებოდა. გურიელმა თხოვნა შეუსრუ-
ლა და რამდენიმე ქვევა მიწა უბობა. მარი
ერთხანს ღანჩხუთში ცხოვრობდა, მერე კი
სოფელ დაბლა ციხეში დასახლდა.

იაკობ მარმა ოზურგეთში
 საფუძველი ჩაუყარა "მთავრის ბაღს,,
 რომელიც შემდეგ ვორონცოვის მეუის-
 ნაცვლიბის დროს (1844-1854 წწ.)
 კიდევ უფრო გაფართოვდა და იგი
 საყოველთაო მოწონებას იწვევდა. ბაღში
 იშვიათი მცენარეები იყო გაშენებული,
 იმასაც ამბობენ რომ ჭადრები ისე
 იყო განლაგებული სახელი მამია
 იკითხებოდა.

ოფიციალური ქნობით, ი. მარმა
მამია გურიელის სიცოცხლეშივე
მოიპოვა საყოველთაო სიყვარული და
ნდობა, ხოლო თავის მეურნეობით ამ
მსარეზე სასარგებლო გავლენას
ახდენდა,, (ქ. ჩხატარაშვილი "გურიის
სამთავროს შეკრთხება რუსეთთან,, თბ.
1985 წ. გვ. 58)

ოზურგეთის ბაღი-ივივე მთავრის
ბაღი აღწერილი აქვს თევდო სახო-
კიას: "არს ოზურგეთში ეგრეთ წოდე-
ბული ქალაქის ბაღი, როგორც
ამბობენ კავკასიის მთავრმართებლის

ნდეთ ზაფხულობით,, (თ.
სახოკია "მოგზაურობანი,, ,
ბათუმი. 1985 წ. გვ. 30-31).

მთავრის ბალი მამა V
გურიელის დროიდან (1809-
1826) მოყოლებული ყოველ-
თვის იყო ოზურგთლების
თავშეყრის საყვარელი აღ-
ილი, სადაც იმართებოდა
მრავალი კულტურულ-
საგანმანათლებლო ხასიათის
ღონისძიებანი, ბაღში იმა-
რთებოდა: „სახალხო სეირ-
ნობები“ და „სამხარაულო
თამაშობები“-ანუ იმართებოდა
საქველმოქმედო მხარული
„აღვეროები,, ერთ-ერთი
ასეთი ღონისძიების შესახებ
გაწეოთ „თანამედროვე აზრი,,
1916 წლის 17 მაისის
იუწყებოდა: „.....ოზურგთის
სახალხო სამკითხველოს
გამგებები 22 მაისს აწყობს
დღიდ სახალხო სეირნობას
საქართველოს საკუ-

მანანა ლომაძე

19/09/2011 18:37

დათო და ლევან მეგრულაძები ჩვეულებრივი ოზურგეთილი ბიჭები არიან, თავიანთ ქალაქსა და სახლზე ძლიერ შეფარებული. მაგრამ მათზე წერილის მოზადება მათ ცხოვრების როცლისა სავეს-ურებმა და დღვევნდელობმა გადავაკრებულინა. თუ მათი ბავშვობის აღრინდელ პერიოდს გავისწენეთ, ლადი უდარდელი ბავშვობა პერიოდათ. თუმცა უდარდელობის ეს სიღლადე მაღლევე გაქარა, როცა მამის აკადემიურობა დაატყვდა ოჯახს თავს, რომელიც თანამათ უფრო როცელდებოდა. აკვილი არ იყო მმიერ აკადემიურის მოვლა-პატრიონისა, წამლებისა და ლევან პურისთვის ფულის შოთა. ოთხ წელს გასტანა მმის აკადემიურობამ, ისე წავდა ამ ქვეწიდან, შვილები თავსთუმალს არ მოშორებას. მამინ უფროისი მმა დათო 9 წლის იყო, უმცროსი ლევანი 7 წლის. ასე მძიოდა ბავშვობის მმიერ, მაგრამ მანც ლამაზი დღეები.

მმიერ თქო, ვამბობით, რადეან ცხოვრების სირთულეებთა შეჭიდება ადვილი არ იყო მათთვის. მაგრამ მუჟებდავად ამისა, ამ დღეებს თავად მანც იღალაშებდნენ. არ დაბოლობილ უქონლობისა და გაშირვების გამო. არც არავისი არავერი შეტრებათ. — პატარა გვერდა, მაგრამ ჩვენთვის მანც ბევრი იყოო, დღად როგორც იტე-კან, რენის ქალაქების ჩაიცეპა, ბავშვება რომ სულ მოლად არ დაგდეარგვოდა. ოზურგეთში სამსახურიც არ დარჩა ადვილი საშორის, დაპირებით კი პპირდებოდნენ ქ-მანანსა, მაგრამ გულ-მოწყვლება არავის გამოსუჩნას.

დედას რომ არ ეტუშავა, შემშებილით მოყვადებოდით. მიზომაც გაუშესვეს დედა სამუშაოდ, თვალ კი შეპპირდნენ, რომ მათზე არ ედარ-და, ერთმანეთის მიხედვადნენ.

ასე ინტედებოდა ორი პატარა ბიჭი კვირაობით მარტო მყოფი. ოჯახზე მზრუნველობა უფრისმა ძმამ დათომ აღლო თაგზე – იყო პერიოდი ქაჩის სკენაც გაქცევათ თვალი, მაგრამ შემდეგ დაფიქრებულა, – ის ხომ ოჯახის უფროსი იყო. ლევანიც უკერძდა უფროს მშპს. ხშირად, როცა დედა სახლში არ იყო, სკოლიდან მოსულებს არავინ ახვედრებდა თბილ თოახსა და თბილ კერძს. თაგად აკეთებდნენ რაც შეეძლოთ და სკერობათ, ოდესმე მათთვისაც გამოწინახებოდა.

დათო თავიდანეუ პოეზიის მოყვარული იყო და ვაჟს შემოწმებას ბავშვოდიდანეუ კარგად ოცნებდა. არაერთი მისი ფრთხოები და გადასახადი მოიხდა.

ლექსი და ორეა ხეკორდადც იციოდა.
ლევანი კა ბავშვობილდნე ტერიტორია საგნებით დანტერესებულა და ფიზიკა-მათემატიკა ყოფილ მისთვის საყარაღლი მეცნიერება. უყვარი ბიჭებს კთხეა, ქართული ხალხური სიძლერება.

ასე, ცხრილებასთან ჰქიდილში, ბევრჯერ გულისტყონასა და მანც იძებანიბაში გავიდა ბავშვობა. დედამ თბილისში იშვია სამუშაო. გასულ წელს დათომიც ჩააბარა ეროვნული გმოცდები და გორის უნივერსიტეტში ჩაირიცხა თურიდოულ ფაკულტეტზე. მარტო რჩებოდა სახლში ლევანი, მანაც ჩააბარა გმოცდები და XII კლასში თბილისში კომაროვის სკოლაში გადავიდა სასწავლებლად. წარმატებით დაათავრა სკოლა. რეპტიტორითან ყოველგვარი მომზადების გარეშე ჩააბარა წელს ეროვნული გამოცდება და თბილისის ივნებ ჯავახიშეგვლის სახელობის უნივერსიტეტის ზესტი და საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტის სტუდენტი გახდა. აღსანიშნავია ისტო, რომ მან 50%-იანი გრანტის დაფინანსება მოიპოვა. ლევანს უნდა ფიზიკის მეცნიერებას გაჰყვეს. ეს არჩევანი მს შემდეგ გუვერტიბა, როცა დელულეთში, სოფ. ლიხაურში ბიბასთან შეოფა, მეზობლად მცხოვრებ ფიზიკის მასწავლებელს, აწ განსვენებულ ვაჟა სალუევაძეს გასაუბრებია. რომელსაც უთქვამს, განსაკუთრებული ნიჭი აქვს ფიზიკში. რაც შეეხება დათოს, ის გამოცდების გადაბარების შემდეგ თბილისის პოლიტექნიკური უნივერსიტეტის სამართლებრივის ფაკულტეტის II კურსის სტუდენტია. განსაკუთრებული პატივისცემით საუბრობს ადამიანებზე, რომელისაც რამე სახის ჭრადღება მაინც გამოუჩნანა მათ მიმართ. მათ შორის არიან ნათია მენაბედე და მანაც ბოლქვაძე. ასევე სუბრობებ ბიჭები შზა ჯაბუს სიკეთეზე, რომელმაც შესაძლებლობა მისცა დღეს შვერდებს წრთავ ცეცხლისას, არა სამარტინო და საკურავო.

თავისითო თ უზრუნველი იქ მოილების ქუთადღებას და ზეტყვეს.
სად არჩევენ ძმები ცხოვრებას, დედაქალაქსა თუ შემთბლიურ
ოზურგეთში, დათო პასტეხობს, სადაც საკუთარი თაგის რეალიზებას
უკო შეიძლობს. იქ იქნებოდებს. ოუანს კი ოზურგეთი უჩინა.

დღო გავა და აირჩევენ ბაჟები საცხოვრისაც და მომავალ საქმესაც, მთავარი ისაა, რომ ორთავეს თავისით საქმის საკუთხელად, აუკილებელ პირობად უდიდესი შრომა, ნებისყოფა და უფლისწყოლობა მიაჩნიათ.

